

Szaszovszky Ágnes

Kurczné Szaszovszky Ágnes 1982-ben született Budapesten. Tanulmányait az óbudai Mókus utcai ének-zene tagozatos általános iskolában kezdte meg. Itt lett tagja a Mezei János és Bubnó Tamás által vezetett Budapesti Énekes Iskolának, ahol 16 éves koráig folyamatosan, azután pedig alkalmanként részt vett a műhelymunkában, számos hazai és külföldi hangversenyen föllépett, és énekelt a lemezfelvételeken. 2001-ben érettségizett a szentendrei Ferences Gimnáziumban, 2005-ben diplomázott az ELTE BTK Zenei Tanszékén énektanár és karvezetés szakon, majd 2007-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszékén, ahol mindjárt ezután megkezdte doktori tanulmányait az egyházzenei programban.

Középfokú nyelvvizsgával rendelkezik angol és olasz nyelvből, olvas latinul, illetve alapfokon beszél németül.

2008 és 2012 között az ELTE BTK Latin Tanszékének „Középkori pontifikálék Magyarországon” című kutatási programjában vett részt. 2009 és 2011 között a Budapesti Énekes Iskolában szolfézstanárként dolgozott, majd 2011-től másfél évig, kislány születéséig az MTA Zenetudományi Intézet Régizenei Osztályának munkatársa volt „A zágrábi miserítus repertoárjának változásai a XIV-től a XVIII. századig” című OTKA-projekt alkalmazásában. 2013 októberétől kislánya születéséig az ELTE BTK Vallástudományi Központ Liturgiátörténeti Kutatócsoportjának tagja volt, majd ugyanide tért vissza 2015-ben az MTA poszt-doktori ösztöndíjának támogatásával. Feladata a hazai és külföldi pontifikálék és rituálék tartalmának föltárása, rendszerezése és elemzése, valamint a teljes esztergomi kottázott miseanyag átírása.

2003-tól megszűnéséig (2011-ig) tagja, gyakran szólistája volt a Dobszay László és Szendrei Janka által vezetett Schola Hungaricának. Alapító tagja a Szent Mihály Laikus Káptalannak, amely a hagyományos liturgia megismerése és fölelevenítése érdekében jött létre: ez minden vasár- és ünnepnapi énekes misét, kb. havonkénti virrasztó zsolozsmákat és teljes nagyheti szent háromnapot foglal magába a római, illetve esztergomi úzus szerint. A rendszeres szolgálaton felül 2009 és 2011 között a káptalan skólájának vezetője volt, és gondoskodott a szertartásokhoz szükséges dallamok kottázásáról.

Tudományos közleményei közül legfontosabbak „A templomszentelés rendje a magyar középkorban” című, 2010-ben tartott konferenciaelőadás, a *Zenetudományi Dolgozatok*-ban 2012-ben megjelent, a disszertációval azonos című tanulmány, illetve a *Magyar Zene* 2013/1-es számában „A Veszprémi pontifikále” című írása. Kutatási területéhez kapcsolódó ismeretterjesztő anyagokat, illetve egy szakfordítást publikált a *Miles Christi* folyóiratban, a *Stáció* maga-

zinban és a *Magyar Egyházzene* lapjain, továbbá két egyházzenei füzet jelent meg szerkesztésében. Szintén az Egyházzenei Füzetek sorozatban, Dobszay László irányításával és Meszéna Beátával közös munka révén született meg a *Graduale Romanum secundum Usus Antiquum Centralis Europae* című kiadványa, amely a mise énekeinek megreformált rendjében közli az esztergomi graduálék anyagát az egyházi év időszakai részének vasárnapjaira és jeles napjaira.

Egyházzenei mesterdoktori (DLA) vizsgája részeként a szóbeli szigorlatot *Soós András, Somfai László* és *Marton Éva* előtt tette le 2013. október 1-jén. Témái: I. Dufay miséi, II. Beethoven korai vonósnégyesei (Op.18.), III. Schönberg: Gurrelieder.

Mesterdoktori vizsgakoncertjét 2014. május 9-én a budapesti Batthyány téri Szent Anna-templomban tartotta meg. A hangverseny első részének anyaga —az értekezés témájához szorosan kapcsolódva— a Veszprémi pontifikále templomszentelési énekeiből vétetett, kiegészítve a pozsonyi Anna Hannsen Schuman-kódex motettáival; a jelölt vezényelt, közreműködött a doktori hangversenyre alakult kamarakórus. A második részben a jelöltön kívül (szoprán) közreműködött *Werner Ágnes* (mezzoszoprán), *Nényei Sára* (orgona), *Gombos Arikán* (cselló).

Omnis terra adoret te, Deus!

Fundata est – rezponzórium

Tollite portas – antifóna

Pax aeterna – antifóna

Tu Domine universorum – antifóna

Omnes fideles Christi – motetta

Omnipotens Deus supplices te rogamus – processziós antifóna

Salvator mundi salva nos omnes – processziós antifóna

Iniquitates nostras – processziós antifóna

Cum veneris – processziós antifóna

O beatum virum – motetta

Mane surgens Iacob – antifóna

Circumdate Sion levitae – antifóna

Corpora sanctorum – antifóna

Terribilis est – introitus

Domine Deus in simplicitate – offertórium

Domus mea – kommunió

O quam gloriosum – motetta

Kora barokk egyházi koncertek

Alessandro Grandi: *Benedictus es Domine*

Heinrich Schütz: *O lieber Herre Gott*

Claudio Monteverdi: *Salve Regina*

Michelangelo Grancini: *Dulcis Christe*

François Couperin: *Victoria*

Disszertációját (témavezető: *Földváry Miklós István*) 2014. május 12-én a Zeneakadémia Ligeti György épületében cum laude minősítéssel védte meg, opponensei *Czagány Zsuzsanna* és *Kovács Andrea*, a bizottság elnöke *Dobszay Ágnes* voltak.

A Veszprémi pontifikále templomszentelési ordója

Kutatási előzmények és a téma kijelölése

A Veszprémi pontifikálével (a továbbiakban: VP) foglalkozó kutatók elsősorban a kódex eredetének kérdéskörét vizsgálták behatóbban, valamint könyvészeti és paleográfiai eredményeket tettek közzé, a könyv tartalmát illetően mindeddig csak felületes megállapítások születtek. Saját kutatásaim e tartalom mélyebb megismerését s bemutatását célozzák, az alábbi szempontok szerint.

Amint azt a kutatóelődök már megállapították, a VP liturgikus rendje nem egyezik meg a —szakirodalom szerint— saját korában már Európa-szerte elterjedt Durandus-féle pontifikálével. Kínálkozik tehát a kérdés: honnan származnak a benne foglaltak?

A kérdés megválaszolásához elsőként a fontosabb Durandus előtti római forrásokhoz nyúltunk, ezekkel vetettük össze forrásunkat. Alig fogtunk bele a munkafolyamat e fázisába, kiderült, hogy a VP egyes ordóinak forrása nem azonos: minden fejezetet külön meg kell vizsgálni. Mivel ezek részletes vizsgálata meghaladná egy dolgozat kereteit, közülük egyet választottam. A pontifikális rítusok közül a templomszentelés messze a legnagyobb terjedelmű, s a kottázott tételek túlnyomó többsége is ebben található, dolgozatom témájául tehát ennek az ordónak az elemzését jelöltem ki.

Amint erre már Szendrei Janka fölfigyelt, a VP zenei szempontból is igen jelentős, hisz a benne található énekek egy része nem maradt fenn más hazai forrásban. Jól olvasható kottáit felületesen áttekintve is hamar föltűnik, hogy gyakran rendhagyó, a magyar hagyományhoz képest szokatlan fordulatok szerepelnek benne. A liturgiai vizsgálat mellett tehát elengedhetetlen a zenei anyag föltárása és részletes bemutatása.

-bvj-

56.

Surgite sancti demansio
 mby uestris loca sanctificate
 plebem benedicite ⁊ nos homi
 nes peccatores in pace custodi
 te ac *via.*
Quoniam iocunditate exibitis
 ⁊ cū gaudio deducimur nam
 ⁊ montes ⁊ colles exultent expe

tantes nos cum gaudio ac
via. Omnipotens
 deus supplices te rogamus ⁊ ro
 mus ut intercessio archangelorum
 sit pro nobis ad dominum michaelis ⁊
 gabrielis similiter ⁊ Raphaelis
 ut digni offeramus domino hostiam
 ad altare ⁊ appareamus ante sal

1. ábra. Veszprémi pontifikále 56.

Munkamódszer

A nyugati egyház liturgiája többé-kevésbé egységesnek tekinthető. Mivel azonban igen nagy területen elterjedt és igen hosszú ideje fennáll, szükségszerű, hogy bizonyos változatosságot mutasson. Ha egy forrás közelebbi rokonait keressük, ezen eltérések alapján tudunk elindulni. A ritkábban végzett szertartások, így például a templomszentelés esetében ez nem egyszerű feladat, hiszen —a misével vagy a zsolozsmával szemben— maga a szerkezet sem szilárd, a terjedelem viszont igen nagy; bár bizonyos mozzanatok és tételsorozatok számos forrásban megtalálhatók, alapvetően nagyon változékony anyaggal állunk szemben. Már a cselekménymozzanatok mennyisége és sorrendje is eltérő, és még különbözőbbek a hozzájuk rendelt tételek. Kutatásom célja tehát a VP templomszentelési ordójának tágabb kontextusba helyezése, ennek tükrében pedig rokon források keresése, illetve a VP egyedi vonásainak bemutatása.

Ha feltételezzük, hogy a pontifikálék viszonya egymáshoz genealogikus, vagyis nyomon követhető egy fejlődési vonal a történelem folyamán, akkor a kiindulópontot értelemszerűen a legrégebb kiadott pontifikálék és ordók jelentik. A nemzetközi kutatás ezt az utat követi, így eredetileg —amint a fentiekből kiderül— magam is ebbe az irányba indultam el. Ha azonban nincs fejlődési vonal, hanem párhuzamos hagyományok (úzusok) vannak, és egyik nem feltétlenül származik a másiktól, akkor az azonosítás csak ahhoz elég, hogy a római pontifikálékkal azonos ordókat érdektelennek nyilvánítsuk a jelen kutatás szempontjából, amelyekben nem mutatkozik meg semmi egyedi, legföljebb az, hogy a VP szerkesztői valamikor nemzetközileg terjedő mintákat emeltek át.

A második lépés az ismert magyar párhuzamokkal való összevetés, amelyből kiderül, hogy a VP folytatja-e a magyar hagyományt. Ha igen, akkor fölvetődik a kérdés, hogy ez a régebbi magyar hagyomány egy külföldi mintát vesz-e át, vagy maga is önálló változat. Ha nem folytatja, akkor azt kell eldönteni, hogy vajon a VP valamely külföldi hagyományért adja föl a régebbi magyart, vagy egyéni alkotói szándék áll mögötte.

Miután kiderült, hogy a VP templomszentelési ordója egyik római pontifikáléval sem egyezik, nem volt több kiemelkedő jelentőségű forrás, amelytől a kérdés megválaszolását remélhettem volna. Szűrőpróbaszerű vizsgálódásnak nem látam értelmét, így a forrásanyag jelentős bővítésére volt szükség.

Végül mintegy negyven külföldi pontifikále templomszentelését vetettem össze, majd azokkal a fennmaradt magyarországi ordókat. Az összehasonlításhoz —jobb híján— a mise- és zsolozsmaanyag vizsgálatánál bevált táblázatos rendezést választottam, amely azonban gyakran nehézségekbe ütközött a már említett okok miatt. Igyekeztem megtalálni a szilárd pontokat, vagyis azokat a tételeket, amelyek sok forrásban megvannak, és utóbb ezekhez igazítani a továbbiakat. Így rajzolódott ki lassanként a szertartás szerkezete, illetve tárultak föl a források közötti rokoni kapcsolatok.

A zenei anyag vizsgálata szintén összehasonlító elemzést igényelt. A sorrendet azonban itt megfordítottuk.

Elsőként —további kottás magyarországi pontifikálék híján— a zsolozsmában is használatos tételeket vetettük össze más hazai források variánsaival. Ha nagy vonalakban megegyeznek egymással, az alátámasztja azt a tételt, miszerint az egész középkori Magyarországon egy (esztergomi) dallamváltozat volt a meghatározó. Ha eltérnek, akkor föltehetjük, hogy a pontifikálék külön hagyományvonalat képviselnek, amely nem azonos a mise- és a zsolozsma dallamtradíciójával. Ebben az esetben ismételtén a külföldi püspöki könyvek nyújthatnak segítséget. Ha itt sem találjuk meg a párhuzamokat, akkor ugyanahhoz a végső kérdéshez jutunk, mint a liturgiai elemzés során, vagyis hogy forrásunk egy konkrét (külföldi) mintát követ-e —amelyet esetleg nem ismerünk—, vagy szándékosan alkalmaz egyéni megoldásokat.

Kutatási eredmények

Az összehasonlító elemzések során, amint fentebb elővételtem, kiderült, hogy a dedikációs szertartásnak nincs igazán szilárd szerkezete, és nagy változatoság figyelhető meg a tételválogatásban is. Különösen meglepő azonban, hogy alig találunk egymáshoz feltűnően hasonló forrásokat. Ha egyes szakaszok vizsgálata ki is rajzol bizonyos rokonsági viszonyokat, meg is enged különböztetni egymáshoz közelebb álló forrásokat, egyáltalán nem biztos, hogy más szakaszok vizsgálata is hasonló eredményt hoz. Mindazonáltal néhány jellegzetesebb mozzanat vagy szakasz alapján csoportokat jelöltem ki, amelyeket a források jellemző földrajzi elhelyezkedése alapján neveztem el. Így jött létre a „keleti” és a „nyugati” ág, a „keletin” belül a PRG- és a PR-típus (PRG = *Pontificale Romano-Germanicum*, PR = *Pontificale Romanum*) a PRG-n belül a „cseh-lengyel” csoport. A „nyugati” ág további osztásával a korai forrásokat, illetve a „normann” és a „francia” csoportot különítettem el. A VP ebben a csoportosításban a „keleti” ág PR-csoportjában foglal helyet.

A szerkezet és a tételkészlet áttekintése lehetővé tette, hogy fogalmat alkossunk a templomszentelési ordó egy-egy változatának létrejöttéről, az egyénítés lehetőségeiről. Az első réteg, amely a frank-római dedikációk egységét biztosítja, a cselekmény mozzanataira épülő szerkezet és a mindenütt használatos, mindig állandó helyzetű tételek készlete. A második réteg, amelynek alapján a nagy típusokat körvonalaztam, egy-egy jellegzetes, de nem általánosan elterjedt szerkezeti megoldás és néhány olyan tételválasztás vagy tételnek olyan funkcióhoz rendelése, amely a forrásoknak nem mindegyikére, de valamilyen értelemben (földrajzilag, intézményileg, hagyományozás szempontjából) összetartó csoportjára érvényes.

Ez azonban nem jelenti, hogy az ordók a nagyobb típusokon belül azonosak lennének, sőt, számottevő különbség van köztük. Ha feltételezzük, hogy ezek a különbségek nem véletlenszerűek, akkor meg kell állapítanunk egy harmadik réteget: a típuson belüli, kreatív beavatkozások körét, valamiféle „liturgikus szerkesztői” munka eredményeit. Ez az, ami a típuson belül az egyes, konkrét

változatokat létrehozta. Azt viszont, hogy mely adatok mely réteghez sorolandók, csak gondos összehasonlító vizsgálatok és a három réteg különválasztása után állapíthatjuk meg felelősséggel. Ha ezt megtesszük, akkor fölértékelődnek a források hovatarozását és történetét megvilágítani képes, korábban talán jelentéktelennek tűnő vonások.

Az egyénítés eszközei a frank-római rítuson belül korlátozottak, de pontosan leírhatók.

(1) A legföltűnőbb, ha egy ordó a földrajzi környezetétől elütő típushoz tartozik. Ez a helyzet a legelterjedtebb, római (és német-római) pontifikálékkal kapcsolatban jellemző. Ezek a típusok térségtől és részben kortól függetlenül bárhol Európában előfordulhatnak, így szembeállíthatók egy másik, „lokális” vonulattal.

(2) A következő szint, amikor egy ordó egészében megfelel ugyan valamelyik típusnak, de részlegesen átvesz tőle idegen, más típushoz kötődő elemeket.

(3) Végül az utolsó lehetőség, ha saját, máshol nem adatolt megoldásokhoz folyamodik, akár új szerkezeti elemek és tételek, akár a régiek formabontó átrendezése által.

Az elemzések megmutatták, hogy a VP gyakran él az egyénítés mindhárom lehetőségével. A következő kérdés tehát: pontosan milyen eszközökkel teszi ezt, hogyan viszonyul tágabb és szűkebb környezetéhez, és milyen források, történelmi körülmények, illetve szerkesztői szándékok sejtethők e jelenségek mögött.

Valószínűnek tűnik, hogy a VP templomszentelési ordója nem pusztán átvétel vagy kompiláció, hanem szándékosan egyénített kompozíció. Maradványszerűen kimutatható mögötte egy PRG-alapú magyar hagyomány, amelyet a PR-típusnak megfelelően korszerűsítettek. Nem követi azonban szolgáiban a PR-típust sem, önálló strukturális megoldásokat és egyedi tételeket választ, ami átgondolt, öntudatos műhelymunkára utal, valamint egy-egy ponton kapcsolódik a normann és a cseh-lengyel liturgiákhoz is. Kortárs magyar források hiányában nem tudjuk megállapítani, mennyire volt általános a VP szerinti templomszentelés a Durandus-pontifikále átvételét megelőző korban Magyarországon. Lehet, hogy a nemzetközi vonulathoz való alkalmazkodás másutt is bekövetkezett, de az is, hogy csak egyik-másik püspökség, talán éppen Veszprém döntött mellette. Az azonban biztos, hogy a PRG-től a PR-hez közelítő ordó szakítást jelent a térség és az ország korábbi liturgikus hagyományaival. A VP dedikációját ezért korhoz kötött, a tágabb magyar gyakorlatra nem kiterjeszhető, és a PGD XV. századi átvétele miatt rövid életű, átmeneti jelenségnek értelmezzük.

A zenei vizsgálat ismét megmutatta, hogy a VP kivételes kódex, ami a magyarországi gregorián dallamhagyományt illeti. Meglepő ugyanis, hogy forrásunk nem csak a külföldi párhuzamoktól tér el, hanem gyakran a hazai zsolozsmaforrások változataitól is. A dallamok elemzése így megerősíti a zenei paleográfia és a liturgika tanulságait. Miközben a forrás magyar eredetéhez nem fér kétség, mind a liturgikus rend, mind a hangjelzés, mind a zenei tartalom követ-

kezetesen eltér a magyar hagyomány jellemző, központi vonulatától. Ez az eltérés azonban nem esetleges vagy véletlenszerű, hanem egy más forrásokban nem adatolt, markáns részhagyományra, egy „reformkísérletre”, esetleg mindkettőre vezethető vissza.

Míthogy a VP liturgikus rendje számos területről merít, de végeredményben eredeti alkotás, ugyanezt föltételezhetjük a benne foglalt dallamokról is. A PR-típushoz való tartozás és a fölismerhető normann vonulat egybeváág a diatonizáló tendenciákkal, a skálamenetek kedvelése és a zárlati melizmák lerövidítése talán kortünet, a 4. tónusú antifónák tonalitásának következetes megváltoztatása elméleti érdeklődésre utal, és rendelkezik egy magyar vonatkozású párhuzammal. Kevésbé valószínű, hogy a dallamok külföldi hagyományból lennének levezethetők, de annak is kevés az esélye, hogy egy szerves hazai hagyomány emlékei lennének. Inkább sejtjük őket valamiféle, az újszerűsége tudatosan törekvő alkotómunka mesterséges termékének, ahogyan magát a dedikációs ordót, és tulajdonképpen a teljes VP-t is.

Összetettebb kérdés, hogy valóban megszólaltak-e ezek a dallamok, hiszen a közösségi emlékezetben mélyen gyökerező változatokat nehezebb megváltoztatni, mint az egy személy által megszólaltatott szövegeket vagy a rítus szerkezetét. A műfajból adódóan elsősorban nem zenei forrással van dolgunk (látszik ez a könyvbe foglalt szöveges es kottás tételek arányából is). A fölvetett énekes tételek nagy része a középkori szkólák által jól ismert, más könyvekben is szereplő anyag — s a pontifikále nemigen lehetett az énekesek keze ügyében a tényleges szertartás alatt, így akár elképzelhető, hogy nem is ezeket a variánsokat használták. Az utókor azonban csak az írott anyagra támaszkodhat, az előadással kapcsolatban legfeljebb sejtéseink, feltételezéseink lehetnek. Nem lehetetlen, hogy a VP zenei anyaga tisztán elméleti konstrukció, de ha így van, akkor a gazdagon hangjelzett, jól olvasható, ugyanakkor számos különlegeséget fölmutató kódex talán éppen ezért jelentős emléke a korai magyar zenetörténetnek.

A VP liturgikus és zenei különállásának háttérében tehát lehetett egy —további források híján— ismeretlen hazai, talán valóban veszprémi hagyományág, de biztos, hogy a VP ezen túlmenően is igyekszik valamiféle „romanizáló” reformot megvalósítani, amelyet aztán Durandus művének térhódítása okafogyottá tesz. Hogy egyedi vonásai a reform előtti állapothoz tartoznak, vagy a romanizáló reform és az egyénítés párhuzamosan ment végbe, az a jelenleg rendelkezésre álló forrásanyag alapján nem dönthető el biztosan.

Munkánk távlatilag túlmutat a VP tanulmányozásán. A püspöki ordók kutatása sajátos módszereket igényel. A digitális technika révén hozzáférhető nagyobb forrásállomány és rendszerezési eljárások nagy segítséget nyújtanak, és új távlatokat nyitnak e módszerek alkalmazásához, de maguk a módszerek csak nagy mennyiségű forrás aprólékos, mégis szintézisre törekvő összevetése során formálódhatnak ki. Elemzéseink ehhez, a pontifikális rítusok tételkészletének, szerkezetének és variálódásának mélyebb megértéséhez kívántak hozzájárulni.

qm capellam psequitur
 Corpora sanctorum in pace se
 pultra sunt et uiuunt nomina eorum
 Exe dicat. Ore
 mus! oratio.
 meum.
Propiciare quod domine
 nobis indignis famu
 lus tuus pro sanctorum tuorum meri
 ta gloriosa quorum reliquie in
 isto requiescunt altare ut
 eorum intercessione ab omnibus
 semper pregamur aduersis.
 An. hys autem phactis do
 mini episcopus induat se sollemp
 niter cum ministris ad mis
 sam cantandam. Et episcopus al
 cedente ad altare. caute
 incipiat intonare admissam.
Terribilis est locus iste
 hic domus dei est et porta celi
 et uocabitur aula dei. Quam
 dilecta tabernacula domini uirtutum
 concupiscat et edificet anima mea in
 gloria domini. exorat. O ad
Deus qui inuisibiliter
 omnia contines. et tam
 pro salute humanam generis
 signa potentie tue mirabi
 liter ostendis. templum

2. ábra. Veszprémi pontifikále 65^v.

Tartalom

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	5
FORRÁSJELÖLÉSEK FELOLDÁSA	7
A VESZPRÉMI (?) PONTIFIKÁLE KUTATÁSÁNAK TÖRTÉNETE	9
A kódex leírása, alapvető jellemzői	9
A kódex szövegírása	10
A könyv tartalma	10
A kódex ismert és feltételezett sorsa	12
Eredet	13
Notáció	16
Kottás tételek	17
A PONTIFIKÁLÉK TÖRTÉNETÉNEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE	19
Az <i>Ordines Romani</i>	20
A korai szakramentáriumok	21
Az énekesek könyvei	23
Az első pontifikálék	24
A <i>Pontificale Romano-Germanicum</i> (PRG)	24
A XII. századi <i>Pontificale Romanum</i> és párhuzamai (PR XII)	25
A római kúria XIII. századi pontifikáléi (PRC)	26
Durandus pontifikáléja (PGD)	26
Az <i>editio princeps</i> -től a tridentinai zsinatig	27
A benedikcionále	28
Pontifikálék a középkori Magyarországról	28
TÉMAMEGJELÖLÉS ÉS MUNKAMÓDSZER	31
A munkamódszerről	33
A FELHASZNÁLT FORRÁSOK ISMERTETÉSE ÉS OSZTÁLYOZÁSA	35
A források	35
Típusok	44
„Keleti” és „nyugati” típus	44
PRG- és PR-típus	44
„Cseh-lengyel” típus	45
„Normann” típus	45
Korai források	45
„Francia” csoport	45
A TEMPLOMSZENTELÉSI SZERTARTÁS FELÉPÍTÉSE	47
Az ereklyék előkészítése	47
Vízszentelés a templomon kívül	49
A kapuban	50
A templom körüljárása	50
Bemenet	52
Görög és latin ábécé	53
A Gergely-víz készítése	54

A belső tér megszentelése	56
Az oltár megkenése	58
A falak megkenése	59
Tömjénezés, tömjénégetés	60
Az oltár konzekrációja	61
Egyéb liturgikus szerek megszentelése	62
Az ereklyékkel kapcsolatos rítusok	63
A TÉTELVÁLOGATÁS RÉTEGEI	69
Az alapréteg: szorosan összefüggő gesztusok és szövegek	71
Átmeneti réteg	74
Tagoló vagy „időkitöltő” tételek	76
Cselekményt kísérő, de nem kimondottan dedikációs tételek	78
Összegzés	83
A DEDIKÁCIÓS ORDÓ MAGYAR VÁLTOZATAINAK ÁTTEKINTÉSE	85
Bevezető rítusok	85
Körüljárás	86
Belépés és a görög–latin ábécé fölírása	87
A Szent Gergely-víz elkészítése és hintése	88
Fölszentelő imák	91
Tömjénezés és az oltár szent olajokkal való megkenése	91
A falak megkenése	93
Oltárszentelés	94
Az oltárfölszerelések megáldása	95
Az ereklyék átvitele	96
Az ereklyék bevitele a templomba és beépítése az oltárba	97
Az oltár beöltöztetése	98
Összefoglalás	99
A KOTTÁZOTT TÉTELEK ZENEI ELEMZÉSE	103
Változatosabb tételek	104
Negyedik tónusú antifónák	110
Egységesebb képet mutató tételek	116
A zenei vizsgálat összegzése	123
Összegzés	127